

Zadeva C-133/21

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

3. marec 2021

Predložitveno sodišče:

Efeteio Athinon (višje sodišče v Atenah, Grčija)

Datum predložitve odločbe:

9. marec 2020

Pritožnice:

VP

CX

RG

TR

in drugi

Nasprotna stranka:

Elliniko Dimosio

Predmet postopka v glavni stvari

Predlog za plačilo razlike v plači, ki je posledica neenakega obravnavanja delavcev s pogodbami o zaposlitvi za določen čas, če je edino merilo za razlikovanje dejstvo, da se njihova pogodba s strani delodajalca ali po zakonu obravnava kot pogodba o zaposlitvi za določen čas.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Razlaga določbe 4 okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega med ETUC, UNICE in CEEP (Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999), člen 267 PDEU

Vprašanji za predhodno odločanje

- Ali je z določbo 4 Direktive 1999/70/ES skladna nacionalna zakonodaja, kakršna je [ta, ki je] sporna, ki določa neenako obravnavanje pri plačah v škodo delavcev s pogodbami o zaposlitvi za določen čas, v smislu določbe 1 Direktive 1999/70/ES, v primerjavi s primerljivimi delavci, zaposlenimi za nedoločen čas, če je edino merilo za razlikovanje dejstvo, da se njihova pogodba s strani delodajalca ali po zakonu obravnava kot pogodba o zaposlitvi za določen čas?
- Zlasti pa, ali je z določbo 4 Direktive 1999/70/ES skladna nacionalna zakonodaja, ki upravičuje neenako obravnavanje delavcev pri plačah na podlagi dejstva, da so delo opravljali po pogodbi o zaposlitvi za določen čas, če so vedeli, da njihovo delo zadovoljuje stalne in trajne potrebe delodajalca?

Upoštevne določbe prava Unije

Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP

Upoštevne določbe nacionalnega prava

Proedriko diatagma 164/2004, Rythmiseis gia tous ergazomenous me symvaseis orismenou chronou sto dimosio tomea (predsedniška uredba št. 164/2004 o določbah o delavcih, zaposlenih v javni upravi s pogodbo o zaposlitvi za določen čas)

Nomos 3205/2003, Místhologikes rythmiseis leitourgon kai ypállilon tou Dimosiou [Nomikon Prosonon Dimosiou Dikaiou (N.P.D.D.)] kai [Organismon Topikis Autodioikisis (O.T.A.)], monimon stelechon ton Enoplou Dynameon kai antistoichon tis Ellinikis Astynomias, tou Pyrosvestikou kai Limenikou Somatos kai alles synafeis diataxeis (zakon št. 3205/2003 o določbah o plačah funkcionarjev in državnih uradnikov, [pravne osebe javnega prava (P.G.D.P.)] in [lokalni organi (O.T.A.)], stalnih kadrov v oboroženih silah in grški policiji, gasilcih in obalni straži ter drugih upoštevnihi določbah)

Nomos 3320/2005, Rythmiseis thematon gia to prosopiko tou Dimosiou kai ton nomikon prosonon tou evryterou dimosiou tomea kai gia tous O.T.A. (zakon

št. 3320/2005 o določbah za državne uslužbence in pravne osebe širšega javnega sektorja ter lokalnih organov (O.T.A))

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Grška država je zaposlila pritožnice na različne datume od leta 2001 do 2008 in so od takrat do začetka sodnega postopka leta 2010 (glej točko 3 spodaj) delale neprekinjeno in stalno kot čistilke v osnovnih in srednjih šolah, kjer so bile sprva zaposlene z veriženjem pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, ki jih je nasprotna stranka opredelila kot „pogodbe o opravljanju storitev“, nato pa od decembra 2006 in od januarja 2007 s pogodbami zasebnega prava o zaposlitvi za nedoločen čas.
- 2 Leta 2005 sta Centralna kadrovska služba pri Ypourgeio Ethnikis Paideias kai Thriskevmaton [Ministrstvo za šolstvo in verske skupnosti (MPIC)] in nato Anotato Symvoulio Epilogis Prosopikou [centralna kadrovska služba (ASEP)] po vložitvi predlogov z ustreznimi ukrepi ugotovila, da so izpolnjeni pogoji za uporabo določb člena 11 predsedniške uredbe št. 164/2004. Nato jih je MPIC na podlagi odločb iz leta 2006 in 2007 namestil pri nasprotni stranki z delovnimi razmerji za nedoločen čas.
- 3 Na podlagi teh dogodkov so pritožnice 10. junija 2010 vložile tožbo pri Monomeles Protodikeio Athinon (sodišče v sestavi sodnika posameznika v Atenah, Grčija), s katero so predlagale, da se ugotovi, da jim mora nasprotna stranka izplačati razliko med plačili, ki so jih prejemale od leta 2001 do 2008, in plačili, ki so zakonsko določena za delavce z enakimi kvalifikacijami, ki delajo pri nasprotni stranki, ob upoštevanju njihovega delovnega časa, ker so nosilci pogodb, opredeljenih kot pogodbe o opravljanju storitev.
- 4 Sodišče v sestavi sodnika posameznika v Atenah je s sodbo št. 2198/2011 zavrnilo tožbo kot nezakonito. Pritožnice so zoper prvostopenjsko sodbo vložile pritožbo pri Efeteio Athinon (višje sodišče v Atenah), ki je s sklepom št. 1189/2016 pritožbo razglasilo za dopustno, ji deloma ugodilo in naložilo nasprotni stranki, da mora pritožnicam plačati vsote, navedene v izpodbijanem aktu, skupaj z zakonitimi obrestmi.
- 5 Grška država in pritožnice so vložile kasacijsko pritožbo pri Areios Pagos (kasacijsko sodišče, Grčija). Areios Pagos (kasacijsko sodišče) je na zahteve iz pritožbe odgovorilo s sodbo št. 570/2018, s katero je razveljavilo sodbo št. 1189/2016, ki jo je izdalo Efeteio Athinon (višje sodišče v Atenah), v delu, v katerem so bile priznane zgoraj navedene plačne razlike za obdobje, preden so bile pritožnice razvrščene na delovna mesta, predvidena v kadrovskega načrtu, zadeva pa je bila vrnjena v obravnavo istemu sodišču.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 6 Pritožnice trdijo, da so bile zaposlene kot čistilke, ki so na podlagi pogodb, ki jih je nasprotna stranka opredelila kot pogodbe o opravljanju storitev, čistile šole nasprotne stranke. Trdijo, da iz delovnih pogojev in njihovega trajanja izhaja, da gre za delovno razmerje, in da so bile podrejene vodstvu delodajalca (grška država), katerega predstavniki so določili kraj, čas in način izvajanja dejavnosti.
- 7 Glede na to, da so bile glede na prejeta plačila diskriminirane, saj niso prejemale plače, določene z zakonom št. 3205/2003 za javne uslužbenke s pogodbami zasebnega prava o zaposlitvi za nedoločen čas, pritožnice trdijo, da se v odsotnosti kakršnega koli objektivnega razloga, ki bi upravičil tako diskriminatorno ravnanje, zastavlja vprašanje uporabe določbe 4 okvirnega sporazuma o delu za določen čas, sklenjenega med ETUC, UNICE in CEEP (v nadaljevanju: okvirni sporazum), kot je bila dopolnjena z direktivo 1999/70, ki se neposredno uporablja.

Kratka predstavitev utemeljitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 8 Areios Pagos (kasacijsko sodišče) je v zgoraj navedeni sodbi št. 570/2018 navedlo, da teh plačnih razlik ni mogoče utemeljiti s členom 1 zakona št. 3320/2015. V zvezi s skladnostjo člena 1(4)(a) zakona št. 3320/2005 z določbo 4 okvirnega sporazuma je bilo odločeno, da ta določba ni v nasprotju z določbami direktive 1999/70 in zlasti z določbo 4(1) okvirnega sporazuma, po kateri se delavce, zaposlene za določen čas, glede pogodb o zaposlitvi ne sme obravnavati manj ugodno kakor primerljive delavce, zaposlene za nedoločen čas, samo na podlagi tega, da imajo pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje za nedoločen čas, razen kjer je različno obravnavanje upravičljivo iz objektivnih razlogov.
- 9 Areios Pagos (kasacijsko sodišče) je z zgoraj navedeno sodbo tudi odločilo, da v obravnavani zadevi ne obstaja primerljivost pogojev zaposlitve, kot jo zahteva ta določba in za katero se upoštevajo številni dejavniki, na primer narava dela, izobrazba in delovni pogoji. Zato ni mogoče šteti, da so pritožnice v primerljivem položaju z delavci za nedoločen čas in torej se določba 4 ne uporablja, ker se različno obravnavanje nanaša na različne okoliščine. Da bi bil izpolnjen zgoraj navedeni pogoj primerljivosti, namreč ni dovolj, da plačilo pritožnic ni bilo enako tistemu, ki so ga prejeli njihovi sodelavci, ki so pri nasprotni stranki zaposleni za nedoločen čas, čeprav imajo enake kvalifikacije in delajo v enakih pogojih, brez specifične navedbe določene kategorije delavcev s pogodbami o zaposlitvi za nedoločen čas ter navedbe dejavnosti in delovnih nalog obeh kategorij.
- 10 Areios Pagos (kasacijsko sodišče) tudi ugotavlja, da zakonska določba o sklenitvi pogodb o opravljanju storitev za določen čas za čiščenje šol, v delu, ki se nanaša na obdobje po uskladitvi notranje zakonodaje z Direktivo 1999/70 (10. julija 2002), ni videti pristranska, ampak je upravičena s posebno naravo nalog, za izvajanje katerih so bile sklenjene pogodbe, in z značilnostmi teh pogodb, v skladu z določbo 5(1)(a), ker so te storitve dejavnost, potrebna za

zadovoljevanje stalnih in trajnih potreb za izvajanje poučevanja (čiščenje šolskih zgradb), ki ne zahtevajo, da mora grška država zaposlovati osebje s pogodbami o zaposlitvi za nedoločen čas, ampak se lahko zadovoljujejo tudi s sklepanjem pogodb o opravljanju storitev, ne glede na to, ali so sklenjene s pravnimi (npr. čistilna podjetja) ali fizičnimi osebami. To je zato, ker veriženje novih pogodb o zaposlitvi ali pogodb o opravljanju storitev za določen čas, četudi se obnavljajo ali so celo trajne, če je to upravičeno iz objektivnih razlogov v skladu s členom 5(1)(a) okvirnega sporazuma, kot je v obravnavanem primeru, ne spada v okvir varstva iz direktive, ki je namenjen preprečevanju zlorab zaradi veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas v smislu člena 1(2) okvirnega sporazuma.

- 11 Areios Pagos (kasacijsko sodišče) meni, da se zgoraj navedene ugotovitve ne razlikujejo, ker so bile v obravnavani zadevi pritožnice vključene na delovna mesta v kadrovskega načrtu, z delovnim razmerjem zasebnega prava za nedoločen čas, z uporabo prehodne določbe iz člena 11 predsedniške uredbe št. 164/2004, ki je bila sprejeta z uporabo direktive. Določba člena 11, ki se sklicuje samo na določbo člena 5(1) predsedniške uredbe, ki se nanaša na prepoved veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, in ne na določbo člena 5(2), ki izjemoma omogoča veriženje pogodb o zaposlitvi za določen čas, če je to utemeljeno z objektivnimi razlogi, kot je določeno tudi v določbi 5(1)(a) okvirnega sporazuma, in sicer ne da bi ta določala časovne omejitve, je s tega vidika namreč za delavce ugodnejša od direktive.
- 12 Predložitveno sodišče ugotavlja, da so pritožnice v obravnavani zadevi svoj predlog za priznanje plačnih razlik utemeljile na trditvi, da so dejansko delo opravljale kot zaposlene osebe (in ne kot pogodbene delavke) na podlagi pravilne pravne opredelitve pravnega razmerja. Njihova zahteva za višje plačilo naj bi izhajala neposredno iz zakona št. 3205/2003, katerega določbe naj bi bile s skupno ministrsko uredbo upravičeno razširjene na delavce s pogodbami o zaposlitvi zasebnega prava.
- 13 Poleg tega se v skladu z določbo 4 okvirnega sporazuma „delavce, zaposlene za določen čas, [...] ne sme obravnavati manj ugodno kakor primerljive delavce, zaposlene za nedoločen čas“. Ta določba je bila za javni sektor prenesena v nacionalno pravo, med drugim s členom 4 predsedniške uredbe št. 164/2004.
- 14 Za razliko od določbe 5, ki se nanaša na preprečevanje zlorabe veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, je določba 4, ki se nanaša na prepoved diskriminacije, jasna in natančna in se neposredno uporablja (sodba z dne 15. aprila 2008, C-268/06, Impact, EU:C:2008:223, točka 59 in naslednje). Sodišče Evropske unije je namreč dosledno poudarjalo, da je določba 4 temeljna in se mora razlagati široko in neomejujoče. Za delavce v smislu direktive se štejejo osebe, ki imajo pogodbo o zaposlitvi ali delovno razmerje za določen čas, ne glede na podrobnejšo opredelitev tega dela s strani nacionalnega zakonodajalca (sodba z dne 13. septembra 2007, C-307/05, Del Cerro Alonso, EU:C:2007:509, točka 29). Poleg tega se v skladu s sodno prakso Sodišča delovni pogoji, na katere se sklicuje

določba 4 okvirnega sporazuma, nanašajo tudi na neenako obravnavanje (plače) delavcev s pogodbami o zaposlitvi za določen čas.

- 15 Iz tega sledi, da določba 4 okvirnega sporazuma, ki je že prenesena v grško pravo, načeloma nasprotuje vsaki diskriminaciji glede plače delavcev, zaposlenih za določen čas, v primerjavi z delavci, zaposlenimi za nedoločen čas, ki opravljajo iste ali podobne naloge. Za ugotovitev, ali se določba 4 uporablja v obravnavani zadevi, in presojo, ali je bila ta določba kršena ali ne, ne zadostuje, da plača pritožnic ni bila enakovredna plači njihovih sodelavcev, ki so bili redno zaposleni pri nasprotni stranki, čeprav so imeli enake kvalifikacije in so delali v enakih pogojih, ampak je treba posebej obravnavati to kategorijo delavcev s pogodbami o zaposlitvi za nedoločen čas ter dejavnosti in naloge obeh kategorij delavcev.
- 16 V obravnavani zadevi je bilo ugotovljeno, da so pritožnice delo opravljale kot zaposlene osebe, kar pomeni, da so bile podrejene vodstvu delodajalca (grška država), katerega predstavniki so določili kraj, čas in način izvajanja dejavnosti. Posledično pritožnice dejansko niso delale s pogodbami o opravljanju storitev, ampak s pogodbo o zaposlitvi, in so spadale v pojem delavca v smislu določbe 1 okvirnega sporazuma.
- 17 Iz tega razloga se zaradi njihove diskriminatorne obravnave v zvezi s prejetimi plačami, ker jim niso bile izplačane plače, predvidene v zakonodaji za državne uslužbenke s pogodbo zasebnega prava o zaposlitvi za nedoločen čas, zastavlja vprašanje uporabe določbe 4 okvirnega sporazuma, ker ni nobenega objektivnega razloga, ki bi upravičeval takšno neenako obravnavanje.
- 18 Glede vprašanja, ali obstaja objektivni razlog, je Areios Pagos (kasacijsko sodišče) v novejših sodbah odločilo, da je različno obravnavanje delavcev s pogodbami o zaposlitvi za določen čas do njihovega preoblikovanja v pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, z uporabo določb člena 11 predsedniške uredbe št. 164/2004 in člena 1 zakona št. 3320/2005, upravičeno zaradi dejstva, da so „zavestno opravljali delo za zadovoljevanje trajnih potreb“, ne da bi se neposredno sklicevalo na določbo 4 okvirnega sporazuma. Zato se je upravičeno vprašati, ali je ta okoliščina objektivni razlog, ki upravičuje izogibanje uporabi prepovedi diskriminacije iz določbe 4 okvirnega sporazuma.